

Inteligența emoțională și strategiile comportamentale în situațiile de conflict la preadolescenți

Iulia Racu, dr., conf. univ.,
Dumitrița Stratan, masterandă

Summary

The given article briefly describes an actual problem of nowadays the relation between the emotional intelligence and strategies that preadolescents choose in conflict situation. As results of our research were establish that the preadolescents with low level of emotional intelligence choose competitions and avoidance in conflict situation. At the same time the preadolescents with high level of emotional intelligence in conflict situation choose compromise and collaboration as patterns of behaviour.

Inteligența emoțională cuprinde ca elemente esențiale: înțelegerea mai bună a propriilor emoții, gestionarea eficientă a emoțiilor și creșterea calității vieții, înțelegerea mai bună a celor din jur și un confort ridicat în relațiile interumane, precum și crearea de relații bune la toate nivelele cu cei din jur și creșterea productivității odată cu îmbunătățirea imaginii personale.

Conform cercetărilor de ultimă oră, componenta emoțională este de două ori mai importantă decât abilitățile intelectuale sau tehnice. Dezvoltarea inteligenței emoționale reprezintă înțelegerea și gestionarea emoțiilor pentru a crea relații armonioase cu cei din jur. În școală, inteligența emoțională ridicată este cheia performanței crescute, motivației îmbunătățite, inovației sporite, încrederii în sine, confortului în munca în echipa și a succesului în interrelaționare [1, 3].

Conflictul este o caracteristică inevitabilă a tuturor relațiilor sociale, este o parte naturală a vieții și poate fi definit ca o luptă între valori și revendicări de statusuri, putere și resurse în care scopurile oponentilor sunt de a neutraliza, leza sau elimina rivalii [1].

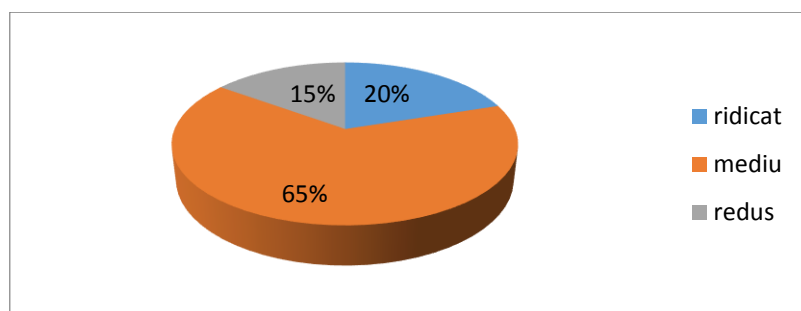
Preadolescența este o vârstă a ieșirii din copilărie, fiind una din perioadele de importanță majoră în dezvoltarea umană. Perioada dată se caracterizează prin numeroase și profunde schimbări biologice, fizice, psihice, morale, etc., este perioada dezvoltării, în care dispar trăsăturile copilăriei, cedând locul unor particularități complexe și foarte bogate, unor manifestări psihice individuale specifice. Schimbările profunde ce au loc în această perioadă determină așa caracteristici ale acestei etape ca: îngrijorarea, neliniștea, agitația, frământarea, anxietatea, agresivitatea și stările conflictuale [2].

Conflictele și stările conflictuale specifice preadolescenților se manifestă în concurența acestora pentru atenția profesorilor, pentru note, pentru admiterea în școli prestigioase, pentru statut, în acumularea de diferențe, subtilități și idei între persoanele născute în perioade separate de timp (conflictul între generații). Preadolescenții nu au suficientă experiență socială constructivă pentru a depăși sau soluționa pozitiv conflictele cu care se confruntă.

Astfel, am considerat că ar fi necesar de a evidenția și cerceta inteligența emoțională în cadrul unor anumite situații comportamentale de conflict la preadolescenți, datorită faptului că abilitatea de a percepe cât mai corect emoțiile și de a le exprima în cadrul unor situații conflictuale este foarte grea, mai ales la vârsta preadolescenței.

În demersul experimental a fost antrenat un eșantion de 120 de preadolescenți din clasele a V-a – a IX-a, cu vârsta cuprinsă între 10 și 15 ani, din liceul teoretic „Spiru Haret”, din municipiul Chișinău și gimnaziile „Tuzara” și „Nișcani” din raionul Călărași. În scopul cercetării inteligenței emoționale și a strategiilor alese de preadolescenți în situațiile de conflict am administrat: testul pentru inteligență emoțională de M. Roco și testul privind modurile de abordare a conflictelor Thomas-Kilman.

Rezultatele obținute privind inteligența emoțională a preadolescenților sunt prezentate în figura 1.

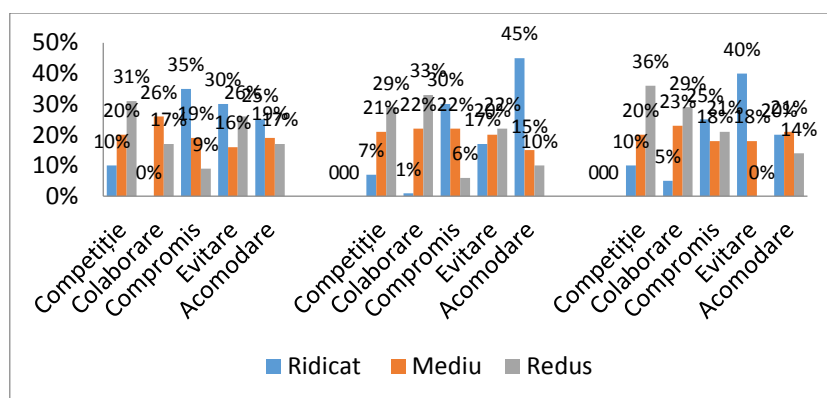
Fig. 1. Distribuția rezultatelor privind nivelul de inteligență emoțională la preadolescenții din lotul experimental

15% - au un nivel redus al inteligenței emoționale care denotă că acești preadolescenți, cu siguranță, sunt persoane foarte încordate.

65% - au un nivel mediu al inteligenței emoționale. Acest nivel l-au obținut elevii care își exprimă emoțiile, însă nu atât de des, pe cât ar fi sănătos. Plâng când sunt triști și, când sunt bucuroși, își exprimă buna dispoziție printr-un zâmbet larg. Empatia și deschiderea față de exterior sunt semne de inteligență emoțională crescută, în plus, își lasă emoțiile să se vadă, ceea ce face bine la sănătate.

20% din subiecții supuși testării au obținut nivel ridicat al inteligenței emoționale, ceea ce denotă că atitudinea elevilor care au acest nivel de inteligență emoțională față de propriile emoții este una sănătoasă. Nu le este rușine să-și exprime emoțiile și cu siguranță se simt bine cu aceasta atitudine.

Următorul pas în cercetarea noastră a fost să evidențiem strategiile alese în situațiile conflictuale de către preadolescenții cu diferite nivele de inteligență emoțională.

Fig. 2. Frecvența strategiilor alese în situațiile de conflict de preadolescenții cu diferite nivele de inteligență emoțională

Analiza profundă a rezultatelor prezentate în figura 2 ne permite să evidențiem următoarele aspecte care denotă un cadru semnificativ în abordarea modurilor de soluționare a conflictelor. Preadolescenții cu nivel redus de inteligență emoțională, în situațiile conflictuale reacționează prin competiție și evitare, spre deosebire de preadolescenții cu nivel ridicat de inteligență emoțională, care aleg, cel mai frecvent, strategiile de compromis, colaborare și acomodare, ca strategii de soluționare a conflictelor.

În urma analizei datelor prezentate, constatăm că există o relație de strânsă interdependență între inteligența emoțională și modurile de abordare a conflictelor de către preadolescenții. Preadolescenții cu nivel redus de inteligență emoțională se caracterizează prin dominanță, lipsa autocontrolului, imaturitate în interrelaționarea cu cei din jur, urmărirea propriilor scopuri și incapacitatea de a lua în considerare punctele de vedere ale celorlalți. Anume acest fapt determină alegerea competiției ca strategie comportamentală în conflict. În același timp, observăm că preadolescenților cu nivel ridicat de inteligență emoțională le este particular responsabilitatea, toleranța, socializarea și un autocontrol accentuat. În situațiile conflictuale și tensionate, acești elevi recurg la compromis.

În aceeași conjunctură am examinat relația dintre inteligența emoțională și strategiile alese de preadolescenți în situațiile de conflict.

Tabelul 1. Corelația inteligenței emoționale cu strategiile alese în situațiile de conflict (Bravais-Pearson Correlation)

Variabilele	Coeficientul de corelație (r)	Pragul de semnificații
Inteligența emoțională / Competiție	-0,27	p= 0,01
Inteligența emoțională / Colaborare	0,39	p= 0,05
Inteligența emoțională / Compromis	0,25	p= 0,05
Inteligența emoțională / Evitare	-0,34	p= 0,01
Inteligența emoțională / Acomodare	-0,18	p= 0,01

Studiul corelației a permis identificarea corelațiilor negative (invers proporționale) între inteligența emoțională și competiție, inteligență emoțională și evitare, și inteligență emoțională și acomodare. În același timp am evidențiat corelații pozitive (direct proporționale) între inteligența emoțională și colaborare și inteligență emoțională și compromis.

Între inteligența emoțională și strategia competiție am obținut un coeficient de corelație $r=-0,27$, $p=0,01$. Odată cu descreșterea valorilor la inteligența emoțională, cresc rezultatele la strategia competiție.

Pentru inteligență emoțională și strategia evitare, coeficientul de corelație este $r=-0,34$, $p=0,01$, ceea ce denotă că la descreșterea scorurilor, la indicele inteligență emoțională, cresc scorurile pentru strategia evitare.

Coeficientul de corelație între inteligența emoțională și modul de abordare acomodare este $r=-0,18$, $p=0,01$, ceea ce demonstrează că, odată cu reducerea punctajului la inteligența emoțională, sporește punctajul la modul de abordare acomodare.

Pentru inteligență emoțională și strategia colaborare, coeficientul de corelație este $r=0,39$, $p=0,05$. Creșterea rezultatelor la indicele inteligență emoțională determină sporirea celor la strategia colaborare.

Relația dintre inteligență emoțională și modul de abordare compromis este ilustrată de coeficientul de corelație $r=0,25$, $p=0,05$. Concomitent cu creșterea valorilor la inteligența emoțională cresc valorile pentru modul de abordare compromis.

Generalizând rezultatele expuse, vom conchide că preadolescenții cu nivel redus de inteligență emoțională aleg competiția și evitarea ca strategii dominante în situațiile de conflict,

iar preadolescenții cu nivel ridicat de inteligență emoțională, mai frecvent adoptă compromisul și colaborarea în situațiile de conflict.

Bibliografie

1. Goleman, D., Inteligența emoțională, Tr. din engl. de I. Nistor, Curtea Veche, București, 2008.
2. Racu, I., Racu, Iu., Psihologia dezvoltării: manual, UPS „Ion Creangă”, Chișinău, 2007.
3. Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Polirom, Iași, 2004.